

ρια. Βλ. μελέτην μου εἰς περιοδικὸν ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ, τ. 3 (1953-1955) σ. 4).

Οὗτος ἦτο ἀναμεμιγμένος εἰς παντὸς εἵδους ἐμπόριον, ἔφθανε δὲ νὰ δανείζη σημαντικὰ ποσὰ καὶ εἰς τοὺς Χαρατσάρηδες, εἰς τοὺς Τούρκους δηλαδή ποὺ ἐνοικίαζον τὸν φόρον τοῦ χαρατσιοῦ ἀπὸ τὸ Τουρκικὸν Δημόσιον καὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους φαίνεται ὅτι ὑπενοικίαζεν ὁ Ρόζα.

Ὅλην αὐτὴν τὴν πολυειδῆ ἐμπορικὴν κίνησιν ὁ ἐπιχειρηματίας Ρόζα τὴν κατέγραφεν εἰς εἰδικὰ κατάστιχα τὰ ὁποῖα καὶ ἀναφέρει ἐν τῇ διαθήκῃ, αἱ λεπτομέρειαι τῆς ὁποίας εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσαι. Τὸ ἀντίγραφον τῆς διαθήκης εἶναι εὐανάγνωστον, γεγραμμένον ἴσως ἀπὸ τὸν πρωτονοτάριον Σίφνου διάκονον Μαρτῖνον, τὸ δημοσιεύομεν δὲ ἀπαράλλάκτως, ἄνευ, δηλαδή, διορθώσεως τῆς ὀρθογραφίας, πλὴν τῆς στίξεως καὶ τοῦ ἀρχικοῦ γραμματος τῶν κυρίων ὀνομάτων, τὸ ὁποῖον γράφομεν διὰ κεφαλαίων.

Βενετία, Ἀπρίλιος 1956.

Η ΔΙΑΘΗΚΗ

1662 μαιου 31 εἰς τ(ὴν) Σίφνον. κόπια

Ἐστοντας καὶ ὁ ἀφέντις π|ει|τράκις ρόζας νὰ εὐρίσκεται ἀσθενὴς κ(ατὰ) τὸ σῶμ|α| τ(ὸ) (δὲ) ἔχοντας | ὑγειῇ χάρητι Θ(εο)ῦ καὶ σώας | τὰς φρέ(νας)|. ὁμ(ως) φοβούμ|ει|νος τὸ αἰφνίδιον τοῦ θανάτου ἔκραξεν ἐμ|έ|να τ(ὸν) ὑπογρά | φοντ(α) νὰ τοῦ κάμω τ(ὴν) παροῦσ|αν| διαθ-θήκιν του εἰς τὰ ὅσα τοῦ εὐρίσκονται ἀνουλάροντας¹ πᾶσ|αν| | ἄλλην ὅπου ἤθελεν ἔχει καμωμ|έ|νην. διὸ ἀφήνει τοῖς πᾶσι τ(ὴν) συγχώρησιν καθ(ὼς) καὶ ἡ ἀφεντία τ|ου| | ἀπ' ὅλους τ(ὴν) ζητᾶ καὶ δικ(τὶ) φαίνονται καταλεπτῶς εἰς τὰ ὅτι τοῦ εὐρίσκονται τὰ βάνη εἰς ὅσον | ὑμπορῇ ἐδῶ κάτω. Εἰς τ(ὴν) βενετίαν ἀπὸ τὸ καράβι τὸ τζακισμ|έ|νο ὅπου εἶτον σιγουράδον εἰς τοῦ | ἀφέν(τι) νικολοῦ κοντόσταβλου τὰ χέ|ρια (ρεάλια) 1700, μ|εἰ τὸ καράβι σὰν πιέτρο ὅπου ἐπῆγε μ|εἰ σφουγ|γάρια καὶ βελανίδια εἰς τὸν ἀφέν(τι) νικολοῦ ἄλλα (ρεάλια) 1500 καὶ μ|εἰ τοῦ-τ|α| ὅπου τόρα σπινδύρωμεν² | σὰν σπύριτον³ εἰς τοῦ ἀφέν(τι) νικολοῦ ἄλλα (ρεάλια) 1700. ἀκόμι ἔχω εἰς τὰ χέρια τοῦ ἴδιου ἀφέν(τι) νικολοῦ | ἀπὸ τοῦ καπετ(ὰν) Ἀλεξάνδρου ζερβοῦ τὰ ἄσπρα ὅπου ἐσκουδέρισε⁴ (ρεάλια) 133 καὶ 50 ἀπὸ τὰ 180 | τοῦ ἀφέν(τι) βασίλει. ἀκόμι εἰς τὸ χέρι τον (ρεάλια) 20 τοῦ πάδρε⁵ ρύσι ὅπου μοῦ ἔγραψε καὶ ἔδωσα τῆς | ἀδελφῆς του. ἀκόμι τὰ 200 δουκάτα ὅπου ἔχει νὰ πάρῃ ἀπὸ τὸ σαντουκὶ διὰ τ(ὴν) πάρτε⁶ | μου διὰ τ(ὸν) ζαρλῇ τορλάντα καθ(ὼς) μοῦ ἔγραφε. ἔχω εἰς τὰ χέρια του ἀκόμι τ(ὸν) λογαριασμὸν τοῦ | μ|ε|ταξιοῦ καὶ βελανιδιοῦ ὅπου ἐφόρτω-

¹ ἀκυρώνοντας ² ἀποστέλλομεν ³ Ἁγίον Πνεῦμα, ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ καραβιοῦ ⁴ εἰσέπραξεν ⁵ πατήρ, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἱερωμένου ⁶ μερίδιον

σ(εν) ὁ ἀφέντις μιχελέτος εἰς τ(ήν) «νάβε στέλαν δόρον»⁷ | τ(όν) ἑμισὸν λογαριασμὸν τοῦ δίταμου ὁποῦ ἐστίλκσιν ἀπὸ τ(ήν) σμύμνην. ἀκόμι εἶν|αι| εἰς τὰ χέ|ρια του 114 λύ(τρες) μετάξι δινιακόν⁸, ἀνδριότικον καὶ ζιότικον⁹ ὁποῦ ἐπῆγε μ|ἐ| τὸ καράβι | σὰν θόδωρον καὶ τὸ ἑμισὸν μαλὶ ἔχει νὰ μοῦ δώσῃ δουκά(τα) 122 γρω(σέτα) 15¹⁰. διό(τι) ὁ γεωργάκις | νταπόλας δὲν μου τὰ ἔδωσ(εν). ἀκόμι βάνει μου εἰς τ(όν) λογαριασμόν μου καὶ μοῦ δίδει ντέμπιτον¹¹ | δουκά(τα) 142 γρωσέ(τα) 14 διὰ τ(αῖς) ἀβανιαῖς¹² ὁποῦ εὐγάλασιν εἰς τ(ήν) βενετί(αν) τὰ ὁποῖ|α| δὲν γρικῶ νὰ | τὰ κάμω καλὰ. δια(τί) μηδεμ|ένα ὅσα βάσανα μ|ει εὐρήκασιν ἐδῶ ἔξω, τινὰς δὲν μοῦ ἐβοήθησ(εν). | ἔχω εἰς τ(ήν) κήμουλον εἰς τοῦ κῦρ ἀναγνώστη ράφου (ρεάλια) 200 νὰ νὰ μαῖντζάρη¹³ καὶ ὅτι διάφορον | πέρνει νὰ βγάνῃ τὸ καβιδάλε¹⁴ καὶ τὸ διάφορον νὰ μοιράζομ(εν) εἰς τ(ήν) μ|έ|σην. ἀκόμι θέλει μου | ὁ ἴδιος ἓνα σκρῆτ|ον|¹⁵ (ρεάλια) 85 τὰ δέκα ἔνδεκα καὶ ξέχως ἄλλαις παρτίδαις ὁποῦ φαίνονται | εἰς τὸ λίμπρον No C. ἔχω εἰς τ(ήν) ζίαν εἰς τὰ χέρια τοῦ ἀδελφοῦ μου νὰ τὰ μαῖντζάρη (ρεάλια) 400 νὰ εἶν|αι| τὸ ἑμισὸν διάφορον ἐδικόν του καὶ τὸ ἄλλον ἑμισὸν ἐδικόν μου. ἔχω ἀκομὶ εἰς | τ(ήν) ντζίαν εἰς τοῦ κῦρ ἀναγνώ(στι) χωματιανοῦ σήμ|ειρον τρεῖς χρόνοι (ρεάλια) 200 καὶ τόρα εἶν|αι| καιρὸς | νὰ μοιράσωμ(εν) τὸ διάφορον ὅτι στείλει ὁ Θ(εὸς) εἰς τ(ήν) μ|έ|σην καὶ τὸ κεφάλι νὰ εἶναι πάλι ἐδικό μου, | ἀπὸ ὅτι χρεωσθῇ τὸ νησι τ(ῆς) ζίας ὁποῦ κάνω κόντον¹⁶ νὰ μᾶς θέλουσιν ἀκόμι 4200 καν|τάρια βελανίδι ψιλὸν καὶ χοντρὸν καὶ ἰντζίρκα¹⁷ τρεῖς χιλιάδαις τόσα ἀξάγια¹⁸ κριθάρ(ι) | καὶ ὅτι ἄλλον φαίνεται ὁποῦ μᾶς χρεωσθοῦσιν εἶν|αι| τὰ ἑμισὰ ἐδικά μου καὶ τὰ ἄλλα ἑμισὰ | τοῦ ἀφέν(τι) μιχελέτου. ἀκόμι τὰ 1000 ρεάλια ὁποῦ ἔταξα τοῦ ἀφέν(τι) καπετὰν Γενε|ράλε διὰ τοὺς τζιότες καὶ ἔταξάν μου τὰ βελανίδια τ(ους) ὁποῦ κατ|ειβαίνουν, εἶν|αι| τὰ μισὰ | δικά μου καὶ τ' ἄλλα μισὰ τοῦ ἀφέν(τι) μιχελέτου καὶ ὅταν τὰ γυρεύει ἡ ὑψιλότης του θέλετε | τὰ δώσι ρεάλια 500. τὰ πράγμ(ατα) ὁποῦ ἔχω τοῦ ἀδελφοῦ μου νὰ τὰ τρώγῃ, νὰ εἶν|αι| τὰ δύο μερ|δικὰ ἐδικά του καὶ τ(ῶν) παιδιῶν του καὶ τὸ ἓνα μερδικὸν νὰ εἶν|αι| ὁμ-πλιγάδος¹⁹ νὰ δίδῃ τὴν | πᾶσαν εὐδομάδαν $\frac{1}{4}$ τοῦ πα(πά) ὁποῦ εἶναι ἐκεῖ διὰ νὰ μοῦ κάνει δύο λειτουργίαις καὶ ἂν ὁ παπ(ᾶς) | δὲν εἶν|αι| ἐκεῖ νὰ τὰ στέλει ἐδῶ εἰς τ(όν) ἄγιον ἀντώνιον καὶ νὰ παγένῃ κ(ατὰ) διαδοχὴν. τὸ ἀμ|πέλιν ὁποῦ ἔχω εἰς τὴν ζίαν ἀπὸ τ(όν) Νικωλὸν ξένον τριῶν βουτζιῶν, τὰ χωράφια ὁ|ποῦ ἔχω εἰς τ(ήν) κύμουλον καὶ εἰς τὴν σύκινον, νὰ εἶν|αι| τ(ῆς) μάνας μου καὶ νὰ τὰ κάνῃ ζῶντας τῆς νὰ τὰ τρώγῃ καὶ μ(ετὰ) τ(όν) θάνατόν τῆς νὰ ἀπομ|έ|νουν τ(ῶν) παιδιῶν μου εἰς τ(ήν) σύ-κινον | μοῦ θέλουν οἱ γέροντες 160 πι(θάρια) σιτάρ(ι) κ(ατὰ) τὸ σκρῆτ(ον) τ(ους) καὶ γυρεύσετέ το. εἰς τὴν | μίκονον ἔχω συντροφί(ες) μ|ἐ| τ(όν) ἀφέν(τι) οἰκονόμον δουκά(τα)

⁷ πλοῖον Χρυσοῦς Ἀστὴρ ⁸ ἐκ Τήνου ⁹ ἀπὸ τὴν Κέα (Τζιάν) ¹⁰ τὸ γρωσέτο = 4 σολῖα Βενετικά ¹¹ χρέος ¹² ζημία ¹³ ἡ λ. εἶναι maneggiare = διαχειρίζομαι ¹⁴ κεφάλαιον ¹⁵ γρ-πτόν, ὁμολόγον ¹⁶ λογαριασμόν ¹⁷ περίπου ¹⁸ μέτρον σιτηρῶν ¹⁹ ὑπόχρεως

χίλια ὅπου ἤλθαν ἀπὸ τὴν | βενετί(αν) καὶ ὅτι νετάρουσι²⁰ εἶναι τὰ μισὰ ἐδικά μου, μπονιφικάροντάς του²¹ καθὼς | φαίνεται εἰς τὸ λίμπρον Νο C. τὰ ὅτι μοῦ ἔχει δοσ- μέναι. ἀκόμι μὲ τὸν ἴδιον οἰκο|νόμον, μὲ τ(ὸν) περά|κι σκούταρη ἔχωμ(ε) συντρο- φί(ες) γρῶσ|α²² 1500 | 500 καθ' ἕνας καὶ ὅτι εὐ|γάλουν νὰ πέρνη κάθε εἰς τ(ὴν) πάρτε τον. ἀπὸ τ(ὸν) καπετ(ὰν) τζουάνε ἀραουζέον ἔχω | νὰ λάβω ρεάλια 350 κ(ατὰ) τὸ σκρῆτ|ον του καὶ μὲ τὸ διάφορόν τ(ους). ἔχει μου ἀμπλιγάδα | τὴν γαλιόταν²³ κατὰ ποῦ φαίνεται εἰς τὸ λίμπρον Νο 3. ἀπὸ τ(ὸν) καπιτ(ὰν) ἀνέλο ἔχω | νὰ λάβω ρεάλια 105 καὶ εἶναι ὀμπλιγάδα ἡ γυναικα του καθ(ὼς) φαίνεται εἰς τὸ λίμπρον Νο C. | ὁ καπιτᾶν Τρίπος ἔχει νὰ μοῦ δώσῃ γρῶσα 60 καὶ θέλεται τὰ γυρεύσι. ὁ καπιτ(ὰν) νικολ(ὰς) | ὅπου ἐπόθανεν ἔχη νὰ μοῦ δώσῃ (ρεάλια) 200 μὲ τὸ ἡνκα- πιον²⁴ τ(ους) ὅσον καιρὸν τὰ κρατεῖ. | εἶναι ὀμπλιγάδα τὸ καράβι καὶ ἡ Γαλιότα. τοῦ καπετ(ὰν) λουκ|ᾶ τ'ἀδέλφια μοῦ θέλουν (ρεάλια) 225 καὶ μὲ τ(ὴν) κομότιτά²⁵ τ(ους) θέλετε τὰ γυρεύσῃ. εἰς τ(ὴν) σαντορήνην ἔχω ὅλα τὰ—κατζίβελα²⁶ τοῦ καραβιοῦ, κατάρτια, ἀντένες, γάγιες, γούμ|ειναις, σχινία, ἄρμενα, | κομάτια καὶ πᾶσ|α ἄλλον ὅπου κοστίζουν ἡντζίρκα ἔ(ως) Γρῶσ|α χίλια μαζὶ μὲ δέο | μαγαζὰ ξυλῇ²⁷ καὶ εἶναι εἰς τὰ χέρια τοῦ ἀφέν|τι μιχελάκι ζύγη καὶ νὰ στείλετ|ε νὰ τὰ πάρετε. | εἰς τ(ὴν) Κρήτην εἰς τὰ χέρια τοῦ καπετᾶν κώμη ἔχω (ρεάλια) 180 ἡντζίρκα εἰς τόσα ξύλα | ὅπου τοῦ ἔστειλα εἰς τ(ὴν) σαντορήνην καθ(ὼς) φαίνεται εἰς τὸ λίμπρον Νο C. τὸ σαποῦνι | ὅπου ἐπήγε κάτω ὁ ζανῆς εἶναι τὸ ἑμισὸν ἐδικόν μου καὶ τρία καντάρια παραπάνω | καὶ κ(ατὰ) τὸν κόντον ὅπου θέλη στείλλῃ ὁ καπετᾶν κώμης θέ- λετ|ε λάβει τ(ὴν) πάρτε μου. εἰς | τ(ὴν) σάϊκαν²⁸ ὅπου ἔχωμ(εν) εἰς τ(ὴν) πάρον εἶναι ἡ τρίτη²⁹ ἐδική μου καὶ κοστίζῃ μου (ρεάλια) 500 καὶ εἶχα | καὶ εἰς τὸ σιτάρι τζηκῆνια 150 καὶ καφὲ ἀπ' ἐκεῖν|ον ὅπου ἐπουλή(θη) καντά(ρι) ἀνα ἡ ἀνά|μισι ἀπὸ τὸ ὀποῖ(ον) σιτά(ρι) δὲν ἔλαβα παρὰ 40 μισοκύλικ. εἰς τ(ὴν) ἄξιαν ἀπὸ τ(ὸν) | ἀφέν|τι χρουσάκι κο- ρονέλο ἔχω νὰ λάβω (ρεάλια) 200 ἡντζίρκα ἀπάνω κάτω καὶ θέλει δείξῃ | λογαριασμὸν ἀπὸ τὰ ροῦχα ὅπου τοῦ εἶχα ἀπόστα³⁰ πόσα τὰ ἐπούλησ(εν) καὶ φαίνεται | ὁ λογαρια- σμός του εἰς τὸ λίμπρον Νο C. ἔχω του εἰς τ(ὸν) γιαλὸν μί|χνι καργιόγλαν καὶ κοστίζῃ (ρεάλια) 50 | καθ(ὼς) φαίνεται ἡ φατοῦ|ρα καὶ θέλεται τ(ὴν) στείλῃ νὰ τ(ὴν) πλερώσῃ. ἔχω εἰς τοῦ ἀβρὰ τὰ χέ|ρια διὰ νὰ τὰ κρύψῃ ἕνα γρῶπ|ον³¹ (ρεάλια) 500 καὶ εἰς τ(ῆς) ἀνδρουλίδενας ἄλλον ἕνα (ρεάλια) 500 | ὅπου τὰ ἐπῆγεν ὁ ἴδιος ἀβρὰς νὰ τὰ κρύψῃ. καὶ εἰς τοῦ Γιάνι Γιανουλάκι ἄλλον ἕνα | (ρεάλια) 500 καὶ εἰς τοῦ κῦρ ἀποστόλου κάραβου τζηκῆνια βενέτικα 470 καὶ ἑμισὸ καὶ 30 | σκοῦδα καὶ ἕνα τζηκῆνι μεντάγια. εἰς τ(ὴν) ἀβαρί(αν) ὅπου ἐκάμαμ(εν) τοῦ τζασκισμοῦ εἶναι ὅλοι πλερωμμένοι. εὐγάνοντας ὁ κα-

²⁰ ξεκαθαρίσουσι ²¹ χαρίζοντας ²² τὰ ἄλλως λεγόμενα πιάστρες ²³ μικρὴ γαλέρα ²⁴ μὲ τὸ διάφορον, τόκον ²⁵ μὲ τὸν νόμιμον τόκον ²⁶ ἐξαρτήματα ²⁷ ξυλείας ²⁸ εἶδος καραβιοῦ τουρ- κικοῦ ²⁹ τὸ 1/3 ³⁰ ἐπίτηδες ³¹ χρηματοδέμα

πετᾶν Γενεράλες ὁποῦ δὲν ἐπῆρε τὴν πάρ|τε τ(ου) καὶ ὁ διακάκις (ρεάλια) 25 καὶ ὁ στήνης (ρεάλια) 14, ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶν|αι| πλερωμ|έ|νοι. ἐγὼ | ἐπῆρα δὶο παστάβια ³² καὶ ἔστειλα διὰ τὰ χαράτζα ἓνα πράσινον καὶ ἓνα μενεβύσι | καὶ ἀκομὶ κομάτια μπροκάδα ³³ τρία ἓνα λάστρα δόρο ³⁴ πηχ. 36 | καὶ ἀπὸ (ρεάλια) 6, | ἄλλη λάστρα πηχ. 11 | ἀπὸ (ρεάλια) 6, ἄλλον προκάδον πηχ. 18 ἀπὸ (ρεάλια) 6, ὁ καπετάνιος τ(ῆς) ταρτάνας καὶ | ὁ ἀδελφός του διὰ πέντε μήνες ἔχουν νὰ λάβουν ἀπὸ μ|έ|να (ρεάλια) 125 καὶ ὅτι ἄλλον | εἶπῃ ὁ φραζέσκος π(ῶς) μοῦ ἔδωσ(εν) σχινιά καὶ κουπιὰ καὶ ἔχω του καὶ γὼ δοσμ|έ|να (ρεάλια) 10. | ὁ μουσοῦν σαμπολῆς ³⁵ ὁ πραγματευτῆς ἔχω νὰ τοῦ δώσω (ρεάλια) 160 περὶ ³⁶ ἔχη νὰ μοῦ | μπονιφικάρη τ(ὴν) ἀβαρίαν του τ(ῶν) σαρδελῶν, κοφῶν καὶ γιαλυῶν καθ(ῶς) εἶναι εἰς τὴν | στίμα ³⁷ ἀπὸ 8 καὶ 3/4 διό(τι) ἦτον ἀτός του ἐδῶ. ὅποιος ἔλθῃ νὰ πάρῃ τὰ ροῦχα του | τοῦ ἀγγίτζη ἐνιὰ τὰ ἐκατώ. τὰ ἱποῖ|α| ὅλα τὰ παστάβια εἶναι σοστά. δὲν λοίποι μη|δένα, ἐπειδὴ καὶ τόρα ὁποῦ εὐρίσκομαι εἰς τὸ στρῶμ|α| μοῦ ὁμολογήσασι τὸ ἄλλον πα|στάβη. τὰ (δὲ) ἐπίλοιπα μπροκάδα, Γορδέλες καὶ ράζα ζαντέλια ³⁸ εἶναι ὅλα εἰς τὸ | σπήτι μου ἀπάνω. τὰ παστάβια ὅλα εἶν|αι| εἰς τ(ῆς) κερα μαργαρήτ|ας| τοῦ φιλιπῆ καὶ | δὲν λήπη τίβετη ³⁹ παρὰ τὰ δίο ὁποῦ ἔστειλα εἰς τ(ὴν) σμύρνην. ἐδῶ κάτω εἰς τὸ | σπίτη μου ἔχω περισὸν καφὲ τ(ὸν) ὁποῖ(ον) ἐμαρχάρισα σακιὰ τ|έ|τ|ει|ρα μικρὰ διὰ τοὺς | κουνιάδους μου λογιζόν ⁴⁰ καὶ μπατίστα καὶ ἓνα μ|ε|γάλον τέγκι ⁴¹ φοδράδο μὲ ράσον μὲ | τ(ὴν) ἴδικν μάρκαν διὰ κόντον ἐδικόν μου καὶ ἔβαλα μ|έ|σα τὰ δίο μπουγκιὰ μ|έ| τὰ 12 | σακέτα τ(ὴν) μονέδαν τοῦ ρεκανὰ χωρὶς νὰ ξεύρῃ τινὰς τίβοτις καὶ νὰ τὰ στείλετε | ὅλα εἰς τ(ὴν) σμύρνην μ|έ| πόλτζα ντὲ κάργο ⁴² εἰς τοῦ σ. ⁴³ φραζέσκου Μπερ- λούζη γιὰκὸ κ(ατὰ) τὴν | πόλτζα καὶ γραφὴν ὁποῦ ἔχω ἀπάνω εἰς τὸ σκάνιον χωρὶς νὰ ξεύρῃ ὁ καπετάνιος καὶ ὁ | πραγματευτῆς. ὁ ἐπίλοιπος καφὲς εἶν|αι| ὅλος ἐδικός μου· ἀκομὶ ἔχω σκρῆ|τα| ⁴⁴ | καὶ ντεμπιτάρους ⁴⁵ ὁποῦ μοῦ θέλουσιν διὰ (ρεάλια) 1500 ἔ(ως) δίο χιλιάδες μ|έ| τὸ διάφορόν τ(ους). | εἰς τ(αῖς) βάρκυαις ὁποῦ λοίπουνι ἔχω καφὲ καὶ πέ- τραις ⁴⁶ καὶ θέλετε τὰ γυρεύσῃ. | διὰ ἐπιτρόπους μου εἰς ὅλα μου τὰ ἡντερέσε ⁴⁷ πα- ρακαλῶ διὰ τοὺς οἰκτιρμούς τοῦ θ(εο)ῦ νὰ τζετάρουσι ⁴⁸ νὰ εἶν|αι| ἀφέντις ὁ κύρ Ἰω- νᾶς. ὁ ἀφέντις μιχελέτος κοντόσταβλος ὁ | σὴντεκνός μου καὶ ὁ κύρ διάκος σὲρ μαρ- τῆς ⁴⁹ ὁ πρωτονοτάριος καὶ ἡ μάνα μου ἀπά|νω εἰς τὸ σπίτι μου καὶ εἰς τὰ παιδιὰ μου καὶ νὰ κάθεται μὲ ταῦτ|α| ἔ(ως) νὰ πανδρεύ|σῃ τ(ὴν) θυλικὴν ἔπειτα νὰ κάθεται μὲ τ'ἀρσενικὰ καὶ ἔτζη νὰ εἶν|αι| νικωκυρὰ ὥστ|ε| | νὰ ζῇ εἰς τὰ παιδιὰ καὶ στὸ πράγμα

³² τόπια, κομμάτια ³³ ὑφάσματα Βενέτικα πολυτελείας ³⁴ χρυσοῦφαντα ³⁵ Ἑβραῖος Μωσιὸν Σαμπουλῆς ³⁶ ὅμως ³⁷ ἐκτίμησιν ³⁸ ράζα τσιεντάλ = μεταξωτὰ ὑφάσματα ³⁹ τίποτε ⁴⁰ λουδοβί- κον ⁴¹ δέμα ⁴² φορτωτικὴν ⁴³ σὲρ = κυρίου ⁴⁴ ὁμόλογα ⁴⁵ ὀφειλέτας ⁴⁶ αἱ πέτραι διὰ τὰς ὁποίας διέθεσε, ὡς περαιτέρω ἀναφέρει, 2000 ρεάλια καὶ ἤξιζον πλέον τοῦ ἐνὸς ρεαλίου ἐκάστη, πρέπει νὰ ἦσαν σκληραὶ πέτραι, τὰς ὁποίας κατειργάζοντο ἐν Βενετίᾳ διὰ κοσμήματα ⁴⁷ συμφέροντα ⁴⁸ δε- χθῶσι ⁴⁹ Μαρτῖνος

μου ὡσάν νά εἶμουν ἄτός μου. ἀπό τὸ προυκί(ον) τ(ῆς) γυναίκα μου καὶ ἀπὸ τ(αῖς) ἀγοράδες μου ἐμίεινα θέλῃ μοιράσι κάθε παιδί νά πέρνῃ | τὸ ἓνα τρίτον νά μὴν εἶναι ἀπὸ τὸ ἓνα ἕ(ως) τὸ ἄλλον μπενεφίτζιάδον⁵⁰ περισσότερο | μόνον τὸ θυλικὸν νά εἶναι μπενεφίτζιάδον περισσότερο. εἰς τὰ σπίτια τοῦ κάστρου | καὶ τοῦ χωριοῦ ἔτζη καὶ εἰς τὰ λιανικὰ ὅπου ἔχω ἐδῶ καὶ εἰς τὰ θερμιά εἰς τὰ χέρια | τοῦ ἀγίου τζίας. τ(ῆς) ἀδελφῆς μου ἔχω (ρεάλια) 1000 μισὰ εἰς ροῦχια | σπίτια ἀμπέλι | καὶ χωράφια καὶ τ' ἄλλα ἐμισὰ σκλητήρια | καὶ μετριτὰ κατὰ τὸ προικοσύμφωνον | μὰ ἐπειδὴ καὶ τὰ ροῦχια ὅπου ἔλαβεν ν' ἄχουν (ρεάλια) 500 καὶ τὰ πράγματα (ρεάλια) 200 | δὲν ἔχη νά λάβῃ πκρά (ρεάλια) 300 καὶ θέλετε τ(ῆς) τὰ δώση. μὲ τ(ὸν) ἀφέντι μιχελέτον | ἔχουμ(εν) πολλοὺς λογαριασμοὺς κατὰ ποῦ φαίνεται εἰς τὸ καταστιχόν μου ντόπιον⁵¹ | N^ο Q N^ο 6 N^ο C καὶ ἀφίνω τον εἰς τ(ὴν) ψυχὴν του καὶ εἰς τ(ὴν) φοβερὰν ἡμίειρ(αν) τῆς κρίσε(ως) | νά ἰδῇ νά τὰ νετάρη μαζῇ μὲ τοὺς ἐπίλοιπούς μου ἐπιτρόπους χριστιανικά | καὶ ὡσάν ἐδικὸς ὡσάν νά ἤθελα κάμω καὶ ἔγω εἰς τοῦ λόγου του. τὰ χίλια ρεάλια | ὅπου μοῦ ἔδωσ(εν) ἡ πεθερά μου νά κρατῶ μοῦ τὰ ἐπῆρεν ὁ ρεφερενδάριος εἰς τριακόσ(αις) δέκα πέτραις διὰ (ρεάλια) 365 καὶ ἄλλα τόσα | μετριτὰ ἀπὸ τ(αῖς) ἰδαις πέτραις καὶ ὁ κῦρ Νικόλ(ας) | τὸ ρέστος διὰ πρετενσιόνε⁵² ὅπου εἶχε ἀπὸ τ(ὸν) μακαρήτιν ἀφέντι Βασίλει καὶ ἄλλα | ὅπου ἔχω δοσμέινα διὰ λόγου του καθ(ὼς) ἐπῆρεν καὶ ὁ μισέρ περὴς 510 πέτρας | τοῦ ἀφέντι μιχελέτου εἰς τὸ ὁποῖ(ον) νεγότηζιον⁵³ τ(ῶν) πετρ(ῶν) ἐγὼ ἔχω ἡντζίρκα δοσμένα | (ρεάλια) 2000 καὶ ὁ ἀφέντις μιχελέτος χίλια τόσα καὶ ἐπόμειναν ἡ πέτραις ἀπάνω μ(ου) | διατὶ ὁ ρέντης δὲν ἤθελε νάχη νά κάμῃ. τοῦ ἀφέντι καπετάν Γενεράλε χρεωσθῶ (ρεάλια) 100 διὰ τ(ὴν) ζιάν ὅπου τὰ ἐπῆρα ἀπὸ τ(ὸν) μανόλη τοῦ μιχελὴ μόρου ἀπὸ | τ(ὴν) μῆλιν | καὶ ὅταν τὰ γυρεύσῃ ἡ ὑψιλώτης του θέλετε τ(ῆς) τὰ δώση τὰ ἐκατῶ ὅπου | εἶναι εἰς τὸ φορτζεράκι τὸ μικρόν. τ(ὸν) μουσοῦν σαμπουλὴν καὶ καπετάνιον καὶ | γραμματικόν του θέλετ|ει τοὺς πλερώση ἀπὸ τ(ὸν) γρώπον τ(ὸν) με|γάλον ὅπου ἔχω ἀπά(νω) εἰς τὸ φορτζέρη (ρεάλια) 150. τοῦ ἀφέντι π(ατέρα) ἔχω ρεάλια 20 διὰ 5 πάγιας καθ(ὼς) | φαίνεται εἰς τὸ λίμπρον C. τοῦ ἀφέντι Γαλιάτζου (ρεάλια) 80 ἡντζίρκα καθ(ὼς) φαίνεται | εἰς τὸ ἴδιον λίμπρον καὶ θέλετ|ει πάρη ριτζέβερε⁵⁴ τοῦ σ. μανολάκι Γριπάρη ἄλλα | 50 ἢ 60 καθ(ὼς) φαίνεται εἰς τὸ ἴδιον λίμπρον καὶ τοῦ μπάου μί|α | πάρτ|ει καὶ θέλετ|ει σκοντάρη⁵⁵ μὲ τὸ λίμπρον μπουλάδον⁵⁶ τὰ ὅσα ἐλάβασι καὶ νά κάμουςι | ριτζέβερε διὰ ὅσα εἶναι μὲ τὰ ὁποῖ|α καὶ μὲ ἄλλα 600 ἡντζίρκα ὅπου ἔχω εἰς τ(ὴν) λίστα⁵⁷ | γραμμέινα ἀπάνω εἰς τὸ σκλητόριον⁵⁸ καθ(ὼς) φαίνεται ὄνομα πέρ ὄνομα καὶ μὲ τριά(ν)τα | τόσα ὅπου ἔχω τοῦ τζεντέρη κ(ατὰ) τὸ ριτζέβερέν του καὶ θέλετε τὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν χώραν | νά τὰ κρατῇτ|ει εἰς τὸ σπήτι μου. Κ(ατὰ) τὸ λίμ-

⁵⁰ εὐνοούμενον ⁵¹ διπλοῦν ⁵² ἀξίωσις ⁵³ ἐμπόριον ⁵⁴ ἀπόδειξιν ⁵⁵ ἀντιπαραβάλλω
⁵⁶ σφραγισμένον ⁵⁷ κατάλογον ⁵⁸ γραφεῖον

προν τ(ων) χαρατζιών του τούρκου | έχω νά λάβω π|ειρισά ἄσπρα ἡντζίρκα (ρεάλια) 3000 καὶ εἰς τὸ ἴδιον κατὰστιχον φαί|νεται ἡντ|α| ἔχη βαλμέ|να ἀφέντις ὁ μιχε-
λέτος διὰ ὅλα τὰ νησιὰ καὶ τοῦτ|ο| καὶ ἡντ|α| | ἔχω καὶ ὕ| βαλμένον καὶ σκοδέρον-
ται ⁵⁹ θέλη λαβένη τ(ήν) πάρτε του καὶ νά δίδῃ καὶ | ἐμ|έ|να τ(ήν) ἐδική μου. εἰς τὸ
ἴδιον κατὰστιχον τοῦ τούρκικου χαρατζιοῦ εἶν|αι| ἓνα σκίτζον | τῶν 166 καὶ 61 τ(αῖς)
σπέζαις ⁶⁰ ὅπου ἔχω διὰ τὰ νησιὰ καμωμέ|ναις καὶ διὰ τὸ ἐδικό μας | ξεχωριστὰ καὶ
τὰ ὅσα ἔχω δοσμέ|να τῶν ἐπιτρόπ(ων) καὶ κόνοντας κόντον θεϊκὰ χωρὶς | νά μ|ε| ἀδι-
κήσουσι τὰ ὅσα μοῦ ἔχουν δοσμέ|να οἱ χαρατζάριδες ὅπου φαίνονται | καταλεπτῶς
θέλουν μ|ε| σατισφάρουσι ⁶¹ διατὶ κακὸν ἀπὸ ἐμ|έ|να δὲν ἴδασιν ὁ ἀφέντις | π(ατέρας)
μικελούτζης μοῦ θέλη (ρεάλια) 23 καὶ ἀφένω τῆς τα διὰ νά μοῦ κάμη τόσαις | λη-
τουργίαις. Εἰς τὸ μοναστήρι τ(ῆς) βρύσης ἀφένω τὸ μόνιασμα μ|ε| τὸ ἀμπέλι κα|θῶς
εὐρίσκεται εἰς τ(ήν) ἀγίαν ἀναστάσια. καὶ τοῦ κῦρ ἰωνᾶ ρεάλια ἑκατὼ. Εἰς τὰ | μο-
ναστήρια τὰ γυναίκια ἀφένω μί|αν| πρόθεσιν εἰς πᾶσ|α| ἓνα. εἰς τ(ὸν) ἄγιον ἡλίαν | ἓνα
σκλητ|ον| (ρεάλια) 25. εἰς τ(ὸν) ἄγιον ἀντώνι ὅπου μέλοι νά θαυτῶ (ρεάλια) 50 εἰς
μ|ε|τρίτ|α| καὶ σκλητ|α| ν' ἀγοράσῃ ἓνα ἀμπέλι νά τὸ ἔχη ὁ βικάριος ⁶² ὅπου θέλη
εὐρίσκεται | καὶ νά μνημονεύῃ ἀενά(ως). Εἰς τ(ὰς) ἐνιὰ ἐνοριαῖς ὅπου εἶν|αι| εἰς τὸ
κάστρο μας ἀφένω | εἰς κάθε μί|α| (ρεάλια) 3 καὶ εἰς τ(ήν) κυρα λεοῦσα (ρεάλια) 5.
Τοῦ χαιρέτου ζητῶ συγχώρησιν καὶ παρα|καλῶ τον νά μοῦ συγχωρέσῃ ἄν τίβετις
ἐναντίον ἐμίλησα διὰ λόγου του καὶ θελετε | τοῦ δώση (ρεάλια) 25 νά τὰ δώση εἰς
τόπους χρειαζόμε|ינוς ὅπου τοῦ ἐπαράγκειλεν ἡ | μακαρίτησα ἡ γυναίκα μου. Εἰς τ(ήν)
Παναγίαν τ(ῆς) σγουρῆς ἀφένω τὸ χωραφάκι | ὅπου ἐγώρασα ἀπὸ τ(ὸν) νικολὸν ὅπου
εἶν|αι| κοντὰ εἰς τοῦ κῦρ ἀποστόλου καὶ ἐκεῖνα | ὅπου ἔχω δοσμέ|να εἰς τὸ ἀμπέλι νά
εἶν|αι| καὶ ἐκεῖν|α| τοῦ μοναστηριοῦ. ἀπὸ τ' ἄλλα (ρεάλια) 1000 ὅπου εἶχα εἰς τὸ
χέρι μου ἀπὸ τ(αῖς) τέσερης χιλιάδες ὅπου εἶτ|ον| περισσότερες ὅπου ἡ|ξεύρουν τὰ
κρατῶ διατὶ τόσα ἐγγίζουσιν νά πάρῃ κάθε παιδί, τὰ ὅποῖ|α| εἶναι τῶν | παιδίων μου.
τ|έ|σσερα παστάβια τ(ῆς) Βενετίας ὀρδινάρια ⁶³ ὅπου ἦτον εἰς τὸ χέρι μου | καὶ πᾶ-
γουν καὶ ἔρχονται εἶν|αι| πᾶσ|α| ἓνα τοῦ κάθε παιδιοῦ καὶ ὅποταν ὀρίσουσι | τὰ
τρία τ(ους) παστάβια θέλετ|ε| δόσει ὀρδινία νά τὰ φέρουσι, ἓνα κόκκινον, ἓνα | λατά-
δον ⁶⁴ καὶ ἓνα πράσινον. ἀπὸ τὰ ἄσπρα ὅπου ἔχω εἰς τ(ήν) Βενετίαν καὶ ἔγραψα νά
δώσουσι (ρεάλια) 1200 τοῦ μονσινιὸρ ⁶⁵ μοῦ χρωστῇ ρεάλια πενήντα τόσα καθ(ῶς)
φαίνεται εἰς τὸ λίμπρον | Ν^ο C.—τ' ἄλλα 160 πὺ τ(ὸν) βάζω ντεπιτόρο ⁶⁶ διὰ τὸ
μαῖνέρη τ(ῆς) Ρώμης καὶ δὲν μοῦ | τὰ ἔδωσεν καὶ ἄς τοῦ δώση κόντο καὶ σατισφατζιὸν
ἡ ἐκλαμπρώτης του. τοῦ ἀ|φέν|τι| τζανάκι ἔχω δοσμέ|να (ρεάλια) 35 διὰ τὰ παιδιὰ
τοῦ ἀμπελιοῦ τ(ῆς) πάρος καὶ | θέλετ|ε| τὰ περάσῃ εἰς τ(ὸν) κόντον τῶν παιδί(ων)

⁵⁹ εἰσπράττοντας ⁶⁰ ἔξοδα ⁶¹ ἱκανοποιήσιν ⁶² ὁ ἀντικαταστάτης τοῦ ἐφημερίου ⁶³ συνή-
θους ποιότητος ⁶⁴ χρῶμα «κρῆμ» ⁶⁵ τίτλος καθολικῶν ἱερέων ⁶⁶ χρεώστην

εἰς τὸ λίμπρον ντεοικόντι κορέντοι⁶⁷ | μὲ| καὶ ἄλλα ὅπου ἔχω δοσμέ|να διὰ λόγου
 τ(ους). τ(ῆς) καλῆς κατραζῆ εἰς τ(ὴν) ζίαν θέλη δώση | ὁ ἀδελφός μου ἀπ' ἐκεῖν|αι
 ὅπου κρατῆ (ῥεάλια) 50 νέγοράτη ἀμπέλι καὶ ὅτι καὶ ἄλλον | καὶ τοῦτο| διατὶ ἐπα-
 τζαρίσθηκα⁶⁸ μαζή τις διατὶ τ(ῆς) ἔχω καὶ ἄλλα δοσμένα. τ(ῆς) μαρίας | τοῦ μίλα
 ἀφίνω νὰ δώσουν ἓνα μπράτζον βελουδον. τ(ῆς) ζαμπετούλιας| χαρίζω ἐκεῖνα | ὅπου
 ἐδάνισα τ(ῆς) ἀδελφῆς της καὶ ἓνα μπράτζο βελουδον. καὶ τοῦτο, δια ναγαπᾶ τὸ
 παι|δί μου ἂν ζήσῃ καὶ ῥεκομαντάρω⁶⁹ της τ(ῆς) μάνας μου καθ(ῶς) θωρῇ τὰ παι-
 διά μου νὰ τὰ | ἀγαπᾶ. τ(ῆς) κριτικιᾶς νὰ τ(ῆς) φέρουσι δύο γογράφες καὶ (ῥεάλια) 10
 γενῆ δὲν γενῆ καλογρά. | εἰς τὰ θερμιὰ ἔχω εἰς τοῦ ἀντωνάκι ἀρμακόλα δύο βουτζὰ
 κρασί καὶ ἄλλο κ(ατὰ) ποῦ φαίνε|ται εἰς τὸ λίμπρον Νο 6. ὁ C. εἰς τὰ ἴδια θερμιὰ
 ἔχω τίβετις πρᾶγμα τ(ῆς) μαρί(ας) πλου|σιανῆς νὰ μοῦ πουλήσῃ κ(ατὰ) ποῦ φαίνεται εἰς
 τὸ λίμπρον Νο C. ἀπὸ τὸ σκρῆτιον| ὅπου | μοῦ χρεωσθῇ ὁ γεωργάκης τ(ῆς) χήρας
 καὶ ὁ νικολὸς τοῦ Γιακουμακιοῦ καὶ ὁ ἓνας ἐδικός μου | καὶ ὁ ἄλλος σύντεκνός μου
 δὲν θέλετε τῶς πάρῃ παρὰ 5 τὰ ἐκατῶ. εἰς τ(ὴν) θανήν μου | θέλετε|ει πλερώσῃ τοὺς
 ἱερεῖς ἓνα κοσάρη⁷⁰ κ(ατὰ) τὸ ὀρδινάριον. ὅποιος ἀγαπᾶ ἐμένα ζῶντ(ας) μου, ἓνα,
 τοὺς παρακαλῶ ν' ἀγαποῦσι τ(ὴν) μάνα μου καὶ τὰ παιδιὰ μου δέκα, διότι δὲν ἤ|ξεύρει
 τινὰς τ(ὸν) θάνατον καθ(ῶς) ἔρχεται καὶ ἐμένα. τοῦ Καντζηλιέρη τοῦ κῦρ διάκου ἀ|φίνω
 τρία μπράτζα τσόχα μαύρη ὅπου εἶν|αι ἀπάνω εἰς τὸ φορτζέρη⁷¹, διὰ πολλὰ σερ-
 βήτζια⁷² | ὅπου ἐγνώρισα καὶ τοῦ φραντζέσκου ἄλλα τρία μπράτζα καὶ τ(ὸν) κόπον
 του καὶ νὰγαπᾶ τὸ | σπήτι μου καὶ τὰ παιδιὰ μου· ὁ κορδιστὸς μοῦ θέλει 50 (ῥεάλια)
 καθ(ῶς) φαίνεται εἰς τὸ λίμπρον Νο C καὶ μὴν τοῦ πάρετ|ει διάφορον διατὶ δουλεύει
 τὰ πράγματά μου. τοῦ ἡλιοῦ θέ|λετε δώση ἀνάμισι πήχι|ι τζόχα καὶ νὰ κρατῇτ|ει
 τὸ παιδὶν του τὸ θηλυκ(ὸν) νὰ τὸ πανδρεύ|σετε καὶ νὰ τ(ῆς) δώσε|τε τὸ σπήτι ὅπου
 κάθετ|ει ἡ σιμιακή. τοὺς κολίγους μας νὰ τοὺς ἀγα|πᾶτε πάν(τα) διὰ νὰ θεωροῦσι
 τὰ πράγματα. Καὶ διὰ τὸ βαίβεον ἐγραύθη τὸ παρὸν δι' | ἐμοῦ τοῦ πρωτονοταρίου
 σίφνου ὑπογράφοντας καὶ ἰδιοχείρως του. ἀκόμι καὶ τὰ | σπήτια ὅπου ἔχουν εἰς τ(ὴν)
 σμύρνην μοῦ κοστίζουν (ῥεάλια) 1000 καὶ νὰ τὰ πουλήσουν νὰ εἶναι | τ(ῶν) τριῶν μου
 παιδί(ων) καὶ ἀποθένοντας τὸ ἓνα τὸ πρᾶγμα νὰ παγένῃ εἰς τὸ ἄλλον καὶ | ἂν ἴσως
 καὶ ἤθελαν ἀπεθάνῃ ὅλα χωρὶς κληρονομί(ες) ὅπου ὁ Θ(εὸς) νὰ μὴν τὸ δώσῃ νὰ |
 παγένουν εἰς τοὺς πρόσιμούς μου⁷³ ἐδικούς, καὶ νᾶχουν ὀμπλιγον τὰ παιδιὰ μου | νὰ
 κάνουν τ(αῖς) ἐορτ(αῖς) τ(ῶν) γονέων τ(ους) καὶ νὰ βάνουν νὰ μᾶς λέσῃ κάθε παιδί |
 τὸν χρόνον λειτουργείαις πενήντα.

| † πετράκις ρόζας βαιβεόνω τὰ ἄνωθι

| τοῦ μανολάκι καραμάνο χρεωστοῦμ(εν) μὲ τ(ὸν) ἀφέν|τι μιχελέτον (ῥεάλια) 218 καὶ

⁶⁷ τρεχουσμένων λογαριασμῶν ⁶⁸ συνεβιβάσθην ⁶⁹ συνιστῶ ⁷⁰ 20 ῥεάλια ⁷¹ εἶδος χρημα-
 τοκιβωτίου ⁷² ὑπηρεσίας ⁷³ εἰς τοὺς πλησίον συγγενεῖς

τ(όν) κόπον του | ἄλλα (ρεάλια) 100 καὶ διὰ τὰ βελανίδια ὅπου ἐμαγαζάρησι| θέ-
 λετ|ει τοῦ δώση ἄλλα (ρεάλια) 50 | ἤντζίρκα ὅπου γήνονται ὅλα ἀντάμα (ρεάλια) 368
 ἀπὸ τὰ ὁποῖ|α| ἔχει νὰ δώση | ὁ ἀφέντις μιχελέτος τὰ ἐμισὰ καὶ ὕψὸς τὰ ἄλλα μισά.
 τοκάρουν του ⁷⁴ καὶ πε|ρισότερα διὰ τ(όν) κόπον του μὰ παρακαλῶ τ|ον| νὰ τὰ ἀτ-
 ζετάρη ⁷⁵. | πετράκις ρόζας βαιβεόνω ὡς ἄνωθ(εν).

Γάσπαρος κοντόσταυλος μαρτυρῶ εἰς τὰ ἄνωθ(εν)

διάκος ἀθανάσης μάρτυρας εἰς τὰ ἄνωθ(εν)

ἀντώνης στάϊς μάρτυρας εἰς τὰ ἄνωθ(εν)

| τοῦ κῦρ ἀντρέα δούναβη διὰ ἓνα σκρῆτ|ον| τοῦ ἀφίνω ρεάλια 25 καὶ νὰ ἀτεντέρη ⁷⁶
 νὰ μαζώση | τὰ χαράτζια καὶ ν' ἀγαπᾷ τὸ σπήτι μας.— | διάκ(ος) σὲρ μαρτῆς πρω-
 τονατάρι(ος) σίφνου προσκαλεσθῆς ἔγραψα.

⁷⁴ ἀνίσκουν ⁷⁵ δεχθῆ ⁷⁶ φροντίση.